

ATA KÜRƏYİ

ya haqqında", "Krieriyalar və öl-cülər" və digər bədii, elmi-analitik kitabların müəllifidir.

Sonuncu dəfə atamı iki il öncə görmüşdüm. O vaxtdan bəri onun görkəmi, qəddi-qaməti hələ də gözlərimin önündən çəkilmir.

Məlum olduğu kimi, bədbəxtlik insanın qapısına tək gəlmir: həmin ilin qışında atamı işdən çıxardılar, nənəm də vəfat etdi. Mən isə nənəmin dəfnində atama gömək etməkdən ötrü Pekində təhsilimi yarımçıq saxlayaraq evə qayıtmalı oldum.

Süycjouya gələrkən həyətin zirzibilliklərlə dolu vəziyyətdə olduğunu gördüm. Elə o dəm rəhmətlik nənəmi xatırladım və istər-istəməz gözlərimdən yaş sel kimi axmağa başladı. "Hər şey öz axarı ilə gedir, - deyə atam məni sakitləşdirməyə çalışdı. - Qayda-qanunları dəyişmək bizlik deyil. Gəl bədgüman olmayaq, pis fikirləri başımızdan çıxaraq. Axı, göylər çətin vəziyyətə düşənlər üçün ən azından bir çıxış yolu saxlayır!"

Sonradan Yançoudakı evimizə qayıdan atam borclarını qaytarmaq üçün nəinki evimizi satmaq, eləcə də əlavə borc almaq məcburiyyətində qaldı. Ailə başçısının iş-gücsüz qalması gənc ailənin daha da miskin həyat yaşamasına gətirib çıxardı.

Yenidən qəriliblikdə çətin və məşəqqətli gün-güzəran başladı. Biz neçənci dəfə ayrılmağa məcbur qaldıq: atam özünə yeni iş tapmaq məqsədilə Nankinə yola düşdü, mən isə təhsilimi davam etdirməli idim.

Nankində köhnə tanışlar məni şəhərin görməli yerlərinə apardılar. Şəhərisi gün isə sübh tezdən gəmi ilə Yanszdan Pikouya, oradan isə günün ikinci yarısında qatarla Pekinə getməli idim. Atam əvvəlcə demişdi ki, məni ötürməyə vaxtı olmayacaq, amma öz

Hekayə

rə tapşırmağa əsla lüzum yox idi. İndi, uzun illər keçəndən sonra "Özümü necə də ağıllı saymışam!", - fikirləşərək özümü qınayıram...

Mən dözə bilməyib: "Ata, vaxtdır, sənə getmək lazımdır", - dedim. O isə pəncərədən çölə boylanaraq: "Qoy gedim sənə yol üçün naringi alım... Gözlə, bu saat gəlirəm", - deyib aşağı düşdü.

Platformanın kənarındakı hasar boyu sıra ilə düzülmüş sitrus meyvələrin satıcıları müştərilərini səsləyirdilər. Atam nəinki hasara yaxınlaşmalı, həm də onu aşib keçməli idi. Doğrudur, platformadan düşüb yolu keçmək çox da xüsusi əziyyət tələb etmirdi. Amma yolu təzədən keçib qatarla yaxınlaşmaqdan ötrü isə atam kimi yaşlı insan üçün əsl igidlik nümayiş etdirmək lazım idi. Elə bu səbəbdən naringi üçün özüm getmək istədim. Atam heç bir vəchlə buna razı olmadı. Mənim isə qatarın pəncərəsi qarşısında dayanıb ətrafı izləməkdən savayı başqa çarəm qalmadı. İkinci - daha yüksək platformanı aşmaqdan ötrü atam əvvəlcə sol əlini söykədi, daha sonra növbə ilə ayaqlarını asırıraq yuxarı qalxdı. Uzaqdan o, sakit bir uşağa bənzəyirdi. Bu mənzərəni seyr etmək həm maraqlı, həm də acı idi. İstər-istəməz gözlərim yaşırdı. Tez də sifətimi gizlətdim, özümü qaydaya saldım, düşündüm ki, atam nə hala düşdüyümü görə bilər.

Naringini alıb, yenidən platformanı hasardan keçən atama vaqona çıxmaqda gömək etdim. Kişi meyvələri oturmaqdakı xəzli paltonun üstünə tökərək üst-başının tozunu çırpdı. Sonra da üzünü mənə tutaraq: "Yaxşı, qoy gedim. Pekindən mənə məktub yazmağı unutma ha!" - dedi.

Biz onunla vidalaşdıq. Uşaqlıqda olduğu kimi mən yenidən onu

baxışlarımla yola salırdım. Daha sonra dözməyib aşağı düşərək onun arxasınca getməyə başladım. O, geriye boylanıb: "Qayıt, öz yerinə get! Əşyalarını nəzarətsiz qoyma!", - dedi. Amma mən ona qulaq asmayıb silueti itənəcən yerimdə dayanıb baxmaqda davam etdim. Gözlərim yenə də göz yaşları ilə dolmuşdu.

İllər ötdükcə ailəmizin vəziyyəti daha da ağırlaşdı. Atam gəncliyində böyük əmək sərf edib müəyyən uğurlar qazansa da, ahıl yaşında bütün bunlardan məhrum olmuşdu. O, həmişə yorğun-arğın görünməklə hər xırdalıq üçün hövsələdən çıxır, bədbinliyə qapılırdı. Elə indi də o, baxmayaraq ki, özünü bədbəxt insan hesab edir, amma mənə əvvəlkindən daha çox mökkəm tellərlə bağlanmışdı. Həm mənim, həm də oğlunun qayğısını çəkməkdən usanmırdı. Bu isə ona uğursuzluqlarını qısa müddətə də olsa unutmaya kömək edirdi. Sonuncu məktubunda yazmışdı: "Mən qaydasındayam, amma kürəyim möhkəm ağrıyır. Yemək zamanı çöplərdən istifadə etməkdə çətinlik çəkirəm. Bu ge-dişlə çox güman ki, tezliklə dünyadan köçəcəyəm..."

Bu sətirləri oxuduqca göz yaşları içində yenidən boğuluram. Fikir məni uzaq illərə - qatarla Pekinə yola düşərkən atamın mənə naringi aldığı vaxtlara çəkib aparır. Daha sonra onun nəhəng görkəmi, enli kürəyi, qara kepkası və əyninə keçirdiyi mavi rəngli pambıq xalata gözlərimdə əriyərək yox olur. Eh, ata, ata! Görəsən haçansa bir daha görüşəcəyikmi?

Tərcümə edən:
Ağaddin BABAYEV

Çju Szitsin 22 noyabr 1898-ci ildə Çinin Szyansu vilayətinin Dunxay qəzasında hərbi ailəsində anadan olub. 1961-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra Pekin universitetinə daxil olub. 1920-ci ildən bir sıra məktəblərdə müəllim işləyib. Bu müddətdə həmçinin fəal surətdə ədəbi yaradıcılıqla məşğul olub, daha çox poeziya nümunələri yaradıb.

1925-ci ildə Çju Szitsin Pekin universitetində professor dərəcəsinə aldıqdan bir müddət sonra Londona köçür. Londonda yaşadığı 1932-33-cü illərdə ingilis dilini mükəmməl öyrənir. Pekinə qayıtdıqdan sonra Sinxua universitetində müəllimlik fəaliyyəti ilə məşğul olur. 1937-ci ildə 2-ci yapon-Çin müharibəsi başlayarkən Çju Szitsin Çan Kayşinin hökumətinə qoşulur. Daha sonra Çinin Çanşa, Kunmin və Çendu şəhərlərində yaşamaqla ölkənin müxtəlif ali məktəblərində müəllimlik fəaliyyətini davam etdirir.

İkinci dünya müharibəsindən sonra Çju Szitsin Pekinə qayıdaraq Sinxua universitetində çin dili departamentinin sədri təyin olunur. 1948-ci ildə Çyunun səhhətində problemlər yaranır. Həmin il iyunun 18-də ABŞ-in siyasətinə etiraz əlaməti olaraq o, aclığa başlayır. 1948-ci il avqustun 12-də mədə xorası xəstəliyindən Sinxua universitetinin xəstəxanasında dünyasını dəyişir.

Çju Szitsin bir sıra əsərlərin, o cümlədən "Şəhərin axtarışında", "Kölge", "Mən və sən", "Avropaya səyahət", "Filologiyanın öyrənilməsi", "Yeni poezi-